

POSTANOWIENIE

Dnia 13 września 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z wniosku G. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.

o prawo do emerytury,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 13 września 2018 r.,

zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 25 kwietnia 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2018 r., sygn. akt III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...) – w sprawie z odwołania G. G. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G. o prawo do emerytury – oddalił wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej G. G. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 19 grudnia 2017 r., sygn. akt III AUa (...) (pkt 1.) oraz odrzucił skargę kasacyjną (pkt 2.).

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Apelacyjny ustalił, że wyrokiem z dnia 19 grudnia 2017 r., III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację G. G. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. z dnia 8 lutego 2017 r., sygn. akt VII U (...). Pismem z 20 grudnia 2017 r. pełnomocnik ubezpieczonego wniósł o sporządzenie uzasadnienia powyższego wyroku, które

zostało mu doręczone w dniu 5 lutego 2018 r.

Pełnomocnik ubezpieczonego w dniu 10 kwietnia 2018 r. (data stempla pocztowego) złożył skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w sprawie III AUa (...), wnosząc jednocześnie o przywrócenie terminu do jej wniesienia. Wniosek o przywrócenie terminu do złożenia skargi kasacyjnej został uzasadniony tym, że ubezpieczony początkowo twierdził, że nie będzie wnosił skargi kasacyjnej, a następnie 12 marca 2018 r. poinformował, że zmienił zdanie w tej kwestii. Ponadto pełnomocnik dnia 20 stycznia 2018 r. złamał prawą rękę (w okresie 18 do 25 marca 2018 r. przebywał na rehabilitacji w C.). Sporządzenie skargi zajęło pełnomocnikowi cztery dni, gdyż jako osoba praworęczna musiał pisać ją lewą ręką. Skarga kasacyjna została nadana w urzędzie pocztowym w dniu 30 marca 2018 r. Praktykantka wysyłająca pocztę w tym dniu błędnie wpisała adres Sądu Apelacyjnego w (...) – zamiast ul. N., wpisała ul. M. Przesyłka została zwrócona do kancelarii dopiero w dniu 9 kwietnia 2018 r. i skarga kasacyjna została nadana ponownie do Sądu Apelacyjnego w (...) w dniu 10 kwietnia 2018 r., a więc po terminie jej wniesienia, który upłynął w dniu 5 kwietnia 2018 r. Pełnomocnik ubezpieczonego podkreślił, że taka sytuacja zdarzyła mu się po raz pierwszy w trzydziestoletniej karierze w zawodzie radcy prawnego i wniósł o pozytywne (niezbyt formalistyczne) rozpatrzenie przedmiotowego wniosku.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że przedstawione przez pełnomocnika ubezpieczonego okoliczności nie uzasadniają przyjęcia, że uprawdopodobnił on, że pomimo zachowania staranności nie mógł wnieść skargi kasacyjnej w terminie z przyczyny od niego niezależnej. Według Sądu Apelacyjnego wskazany we wniosku całokształt przyczyn uchybienia terminowi do złożenia skargi kasacyjnej: zmiana decyzji wnioskodawcy w zakresie niewnoszenia skargi kasacyjnej, choroba pełnomocnika, błędne wpisanie adresu Sądu Apelacyjnego przez praktykantkę w kancelarii oraz długi okres zwrotu przesyłki przez pocztę polską w związku z wysłaniem skargi kasacyjnej na błędny adres sądu, nie są przeszkodami, które czyniły wniesienie skargi kasacyjnej w terminie niemożliwym albo pozwalały na uznanie, że nie można było oczekiwać od pełnomocnika, że w tych okolicznościach zachowa termin procesowy. Obowiązkiem pełnomocnika działającego z należytą starannością jest taki podział zadań w kancelarii, aby poszczególne czynności

wykonywały osoby mające odpowiednie, dla danej czynności, przygotowanie merytoryczne. W sytuacji powierzenia takich czynności praktykantce (osobie dopiero nabywającej pewne umiejętności, uczącej się) należy zapewnić odpowiedni nadzór prawidłowości wykonywania powierzonych zadań. Według Sądu Apelacyjnego złożona przez pełnomocnika ubezpieczonego dokumentacja medyczna, kserokopia koperty z błędnym adresem Sądu Apelacyjnego oraz wydruk z systemu śledzenia przesyłek pozostają bez wpływu na niniejsze rozstrzygnięcie.

Sąd Apelacyjny uznając, że nie zachodziły podstawy do przywrócenia ubezpieczonemu terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, na podstawie art. 168 § 1 k.p.c. *a contrario* oddalił wniosek o przywrócenie terminu do złożenia skargi kasacyjnej. Wobec oddalenia przedmiotowego wniosku, skargę kasacyjną złożoną przez pełnomocnika ubezpieczonego w dniu 10 kwietnia 2018 r. Sąd Apelacyjny uznał za spóźnioną i odrzucił ją na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Powyższe postanowienie Sądu Apelacyjnego pełnomocnik wnioskodawcy zaskarżył zażaleniem, zarzucając naruszenie:

1) art.168 § 1 k.p.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie i oddalenie wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej na skutek uznania, że pełnomocnik wnioskodawcy uchybił terminowi do wniesienia skargi kasacyjnej i że nie zachodzą w niniejszej sprawie podstawy do przywrócenia terminu do jej wniesienia, pomimo, że z okoliczności przedstawionych przez pełnomocnika wnioskodawcy w uzasadnieniu wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej wynikało, że podstawy do przywrócenia terminu zaistniały;

2) art. 233 § 1 k.p.c. przez zbyt dowolną ocenę materiału dowodowego, sprzeczną z doświadczeniem życiowym, a przez to przyjęcie, że okoliczności sprawy nie zasługiwały na uznanie, iż uchybienie terminowi do wniesienia skargi kasacyjnej nastąpiło bez winy pełnomocnika wnioskodawcy;

3) art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji RP przez naruszenie zasady prawa do sądu polegające na zamknięciu wnioskodawcy drogi do sprawiedliwego rozpatrzenia jego sprawy w postępowaniu kasacyjnym przez wydanie postanowienia oddalającego wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej i przez to odrzucenie skargi kasacyjnej.

Żalący się wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia Sądu Apelacyjnego

przez przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej wnioskodawcy oraz przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 19 grudnia 2017 r., sygn. akt III AUa (...).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 394¹ § 2 k.p.c. w sprawach, w których przysługuje skarga kasacyjna, zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje także na postanowienie sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie, z wyjątkiem postanowień, o których mowa w art. 398¹ k.p.c., a także postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji. W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, że postanowienia w przedmiocie odrzucenia lub oddalenia wniosku o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej nie są orzeczeniami kończącymi postępowanie w sprawie i nie podlegają samodzielnemu zaskarżeniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2017 r., II UZ 24/17, LEX nr 2329465 i przytoczone w nim orzecznictwo). Sąd Najwyższy przyjmuje też, że skuteczne zakwestionowanie rozstrzygnięcia o oddaleniu takiego wniosku może nastąpić jedynie na wniosek strony zgłoszony w trybie art. 380 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c., na podstawie którego Sąd Najwyższy może, rozpoznając zażalenie na postanowienie o odrzuceniu apelacji bądź skargi kasacyjnej, rozpoznać także związane z nim postanowienie oddalające wniosek o przywróceniu terminu do dokonania czynności procesowej. Według ugruntowanego w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądu, jeżeli w sprawie występuje zawodowy pełnomocnik, wniosek taki powinien jednak zostać sformułowany jednoznacznie, gdyż nie ma podstaw do przypisywania pismom wnoszonym przez profesjonalnego pełnomocnika treści wprost w tych pismach niewyrażonych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 kwietnia 2014 r., I UZ 1/14, LEX nr 1467121 i orzecznictwo tam powołane). Przy braku takiego wniosku, wspomnianej kontroli nie powinno się przeprowadzać.

Z konstrukcji zażalenia sporządzonego przez pełnomocnika wnioskodawcy będącego radcą prawnym, jednoznacznie wynika, że tym środkiem odwoławczym zostało objęte postanowienie Sądu Apelacyjnego w całości, ale nie zawarto w nim ani stosownego wniosku, o którym mowa w art. 380 k.p.c., ani nawet nie powołano się na ten przepis. Przywołane w uzasadnieniu zażalenia rozważania dotyczące

okoliczności uzasadniających przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej jedynie w formie pośredniej mogą być uznane za taki wniosek, wywołując określony w art. 380 k.p.c. skutek, polegający na zweryfikowaniu postanowienia w części dotyczącej oddalenia wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej.

Art. 168 § 1 k.p.c. dotyczący przywrócenia terminu do dokonania czynności procesowej nie może być interpretowany w sposób rozszerzający, ponieważ zasadą jest, że czynności procesowe powinny być dokonywane w terminie. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, na stronie zobowiązanej do dokonania czynności procesowej w określonym terminie ciąży obowiązek zachowania należytej staranności w celu jego dotrzymania, której miernikiem jest obiektywnie oceniana staranność, jakiej można wymagać od osoby właściwie dbającej o swoje interesy procesowe. Uchybienie w tym względzie, spowodowane nawet lekkim niedbalstwem, narusza obiektywny miernik staranności i stanowi podstawę do oddalenia wniosku o przywrócenie terminu, skoro nawet lekkie niedbalstwo świadczy o zawinionym niedokonaniu czynności w terminie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2007 r., III CZ 22/07). Wyższej miary staranności należy oczekiwać od profesjonalnego pełnomocnika – adwokata lub radcy prawnego. W uzasadnieniu uchwały z dnia 22 lutego 2006 r., III CZP 6/06 (OSNC 2007 nr 1, poz. 5), Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że prawodawca, nakładając na profesjonalnych pełnomocników zaostrome wymagania w zakresie spełniania stawianych przez ustawę rygorów formalnych oraz oczekując od nich spełnienia wysokich standardów zawodowych, za elementarne zadanie warsztatowe uznaje prawidłowe od strony formalnej sporządzanie pism procesowych, w tym środków odwoławczych i środków zaskarżenia, oraz uiszczanie należnych, określonych przez ustawę opłat (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2018 r., IV CZ 12/18, LEX nr 2450280 i orzecznictwo tam powołane). Zwrócić należy uwagę, że zmiana decyzji wnioskodawcy w zakresie niewnoszenia skargi kasacyjnej oraz choroba pełnomocnika i jego rekonwalescencja nie miały wpływu na sporządzenie skargi kasacyjnej w terminie. Do zaniedbań doszło dopiero na etapie wysyłania skargi kasacyjnej do właściwego sądu.

Sąd Apelacyjny nie naruszył przepisu art. 168 § 1 k.p.c. przyjmując, że przyczyna uchybienia terminu do złożenia skargi kasacyjnej w postaci błędnego wpisania adresu Sądu Apelacyjnego przez praktykantkę w kancelarii oraz długi okres zwrotu przesyłki przez pocztę w związku z wysłaniem skargi kasacyjnej na błędny adres sądu, może uzasadniać przywrócenie terminu do złożenia skargi kasacyjnej.

Obowiązkiem pełnomocnika działającego z należytą starannością jest taki podział zadań w kancelarii, aby poszczególne czynności wykonywały osoby mające odpowiednie dla danej czynności, przygotowanie merytoryczne. W sytuacji powierzenia takich czynności praktykantce, należy zapewnić odpowiedni nadzór prawidłowości wykonywania powierzonych zadań. Jeżeli pełnomocnik wnioskodawcy zlecił czynności związane z nadaniem skargi kasacyjnej praktykantce to powinien dopilnować, aby skarga została nadana pod właściwym adresem sądu. Podobnie w wyroku z dnia 7 marca 2000 r., III CKN 718/98, LEX nr 1218562, Sąd Najwyższy uznał, że pełnomocnik, który przy przesłaniu kasacji posłużył się sekretarką zespołu, ponosi odpowiedzialność za zaniedbania tej sekretarki. Pełnomocnik wnioskodawcy znając realia funkcjonowania poczty, powinien zdawać sobie sprawę, że wysłanie niewłaściwie zaadresowanej przesyłki tuż przed końcem terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, może – w przypadku podania złego adresu – doprowadzić do nieusprawiedliwionego przekroczenia tego terminu.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy postanowił o oddaleniu bezzasadnego zażalenia na podstawie art. 394¹ § 2 i § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.